

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH

SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem

w zakresie kwalifikacji

SPO.04. Świadczenie usług opiekuńczych i wspomagających rozwój dziecka

wyodrębnionej w zawodzie

opiekunka dziecięca 325905

Branża: pomocy społecznej SPO

Warszawa 2021

Autorzy:

mgr Jolanta Maj

mgr Anna Owsicka

mgr Robert Fleischer

Recenzenci:

Recenzent 1 – Recenzja dydaktyczna (nauczyciel uczący w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację) dr hab. inż. Marcin Chrzan

Recenzent 2 – Recenzja merytoryczna (przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu) dr Mirosław Żurek

Ekspert:

dr Narcyza Baczewska

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kursu umiejętności zawodowych (KUZ): **Żłobki Miejskie**.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
Oś priorytetowa II
Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie
Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19
Opracowanie modelowych programów kursu umiejętności zawodowych (kuz)

Warszawa 2021

Spis treści

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem	5
1. Wprowadzenie.....	5
2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych	11
2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia	11
2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe	21
2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych	23
3. Cele kształcenia kursu umiejętności zawodowych.....	24
4. Programy poszczególnych zajęć.....	25
4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Wstęp do opieki nad dzieckiem.....	25
4.1.1 Cele ogólne przedmiotu	25
4.1.2 Cele szczegółowe przedmiotu	25
4.1.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	26
4.1.4 Procedury osiągania celów kształcenia	27
4.1.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	30
4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Praktyczne zastosowanie podstaw opieki nad dzieckiem.....	32
4.2.1 Cele ogólne przedmiotu	32
4.2.2 Cele szczegółowe przedmiotu	32
4.2.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	33
4.2.4 Procedury osiągania celów kształcenia	35
4.2.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	37
5. Ewaluacja programu kursu umiejętności zawodowych	39
6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	40
6.1. Wykaz literatury	40
6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	46
7. Sposób i forma zaliczenia kursu.....	47
8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć.....	48

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem

1. Wprowadzenie

Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych

Kurs Umiejętności Zawodowych (dalej KUZ) to pozaszkolna forma kształcenia ustawicznego. KUZ jest prowadzony według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie: jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji albo efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów oraz wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów, albo efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

Minimalna liczba godzin kształcenia na kursie umiejętności zawodowych:

- w przypadku kształcenia w zakresie jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianej dla danej części efektów kształcenia, określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego;
- w przypadku kształcenia w zakresie efektów kształcenia właściwych dla dodatkowych umiejętności zawodowych – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianych dla danej dodatkowej umiejętności zawodowej, określonej w przepisach prawa;
- w przypadku efektów wspólnych dla wszystkich zawodów wynosi 30 godzin.

Kursy umiejętności zawodowych mogą być prowadzone przez:

- publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych - w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz
- w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których tabelah należą zawody, w których kształci szkoła;
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego.

Program kursu umiejętności zawodowych dla jednostki efektów uczenia się SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem wyodrębnionej w zawodzie opiekunka dziecięca 325905 przeznaczony jest dla osób dorosłych, zainteresowanych uzyskiwaniem i uzupełnianiem wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Osoby, które nie ukończyły 18 lat, podlegają obowiązkowi nauki, który spełnia się przez uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej, albo przez realizowanie, zgodnie z odrębnymi przepisami, przygotowania zawodowego u pracodawcy.

Program kursu ma strukturę przedmiotową/spiralną. Struktura treści ułożona jest w kursie tak, aby była bardzo przydatna w procesie utrwalania wiedzy i kształtowania trwałych umiejętności i kompetencji. Ma to znaczenie w przypadku podjęcia innych kursów umiejętności zawodowych lub kursu kwalifikacji zawodowych wyłonionych dla zawodu opiekunka dziecięca. Pozwala ona kształcącym wzbogacać zakres informacji, pogłębiać treści i nabywać coraz bardziej skomplikowane umiejętności. Umożliwia również prowadzącemu zajęcia nawiązywanie do wcześniej omawianych tematów, dzięki czemu utrwalane są wiadomości i umiejętności poznane w początkowym etapie kształcenia.

Kształcenie na kursie umiejętności zawodowych może być realizowany w formie stacjonarnej lub zaocznej z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (on-line). Podmioty prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są zobowiązane zorganizować szkolenie dla uczestników kursu przed rozpoczęciem zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być (po spełnieniu wymagań określonych w aktualnych przepisach oświatowych) realizowane w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej. Kształcenie praktyczne nie może odbywać się z wykorzystaniem tych metod i technik kształcenia na odległość. Rodzaj i wymiar godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość określa podmiot prowadzący kształcenie ustawiczne z wykorzystaniem tych metod i technik.

Podmioty prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zapewniają:

- dostęp do oprogramowania, które umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między słuchaczami lub uczestnikami a osobami prowadzącymi zajęcia;
- materiały dydaktyczne przygotowane w formie dostosowanej do kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość;
- bieżącą kontrolę postępów w nauce słuchaczy lub uczestników, weryfikację ich wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w formie i terminach ustalonych przez podmiot prowadzący kształcenie;
- bieżącą kontrolę aktywności osób prowadzących zajęcia.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Wskazane jest przeprowadzenie szczegółowej diagnozy potrzeb rozwoju uczestnika w kontekście specyfiki przedmiotu nauczania (diagnoza posiadanych kompetencji i potrzeb rozwoju uczestnika powinna być wykonana przez zespół nauczycieli i wychowawców z udziałem pedagoga, psychologa, doradcy zawodowego, rodziców) oraz ustalenie sposobu pracy z uczestnikiem. Dużą uwagę należy zwrócić na uczestników posiadających trudności z uczeniem się. Niemniej ważni są uczestnicy uzdolnieni i szczególnie zainteresowani zawodem, przedmiotem nauczania. Każdy uczestnik posiadający szczególne potrzeby i możliwości powinien mieć określone właściwe dla siebie tempo i zakres pracy w obszarze przedmiotu nauczania z zachowaniem realizacji podstawy programowej.

Kurs umiejętności zawodowych SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem wyodrębnionej w zawodzie opiekunka dziecięca kończy się zaliczeniem w formie ustalonej przez podmiot prowadzący kurs. Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych. Osoba, która ukończyła KUZ i podejmuje kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym w obrębie tej samej kwalifikacji, może być zwalniana, na swój wniosek złożony podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy, z zajęć dotyczących odpowiednio treści kształcenia lub efektów kształcenia zrealizowanych w dotychczasowym procesie kształcenia, o ile sposób organizacji kształcenia na kwalifikacyjnym kursie zawodowym umożliwia takie zwolnienie.

Dla zawodu opiekunka dziecięca przypisano poziom IV Polskiej Ramy Kwalifikacji, określony dla zawodu jako kwalifikacji pełnej. Dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie: SPO.04. Świadczenie usług opiekuńczych określono poziom 4 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Kurs umiejętności zawodowych SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem może być prowadzony w formie:

- dziennej – nauka odbywa się przez 5 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie (4,8 tygodnie x 30 godz. (1 tydzień) = 144 godz.)
- stacjonarnej – nauka odbywa się 3 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie (8 tygodni x 18 godz. (1 tydzień) = 144 godz.)
- zaocznej: nauka odbywa się co 2 tygodnie przez 2 dni, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez 2 dni po 10 godzin dziennie (minimum 65% z 144 godzin = 50,4 godzin).

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem został opracowany do realizacji w formie:

- stacjonarnej - zajęcia odbywają się 3 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie (8 tygodni x 18 godz. (1 tydzień) = 144 godz.).

Zajęcia są realizowane na przedmiotach kształcenia teoretycznego (55 godz.) oraz praktycznego (89 godz.).

Liczba godzin przewidziana na realizację programu wynosi 144 godzin i jest zgodna z minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla tej kwalifikacji wynikającej z podstawy programowej dla zawodu opiekunka dziecięca.

Jednocześnie wszystkie osoby prowadzące zajęcia na kursie mają obowiązek realizować tematykę (wiadomości, umiejętności i postawy – kompetencje) z obszarów kompetencji personalnych i społecznych oraz organizacji małych zespołów, zgodnie z treściami Podstawy Programowej Kształcenia w Zawodach szkolnictwa branżowego dla zawodu opiekunka dziecięca:

SPO.04.8. Kompetencje personalne i społeczne

SPO.04.9. Organizacja pracy małych zespołów

Założenia programowe

Celem kształcenia zawodowego jest przygotowanie uczących się do życia w warunkach współczesnego świata, wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy. Zadania wszystkich podmiotów prowadzących kształcenie zawodowe oraz sposób ich realizacji są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, nowe techniki i technologie, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników. W procesie kształcenia zawodowego ważne jest podbudowa kształcenia ogólnego zdobytego w procesie kształcenia szkoły podstawowej, gimnazjalnej lub średniej, w tym doskonalenie kompetencji kluczowych. Odpowiedni poziom wiedzy ogólnej powiązanej z wiedzą zawodową przyczyni się do podniesienia poziomu umiejętności zawodowych absolwentów kwalifikacyjnych kursów zawodowych, a tym samym zapewni im możliwość sprostania wyzwaniom zmieniającego się rynku pracy. Opracowany program kursu pozwala na osiągnięcie powyższych celów ogólnych kształcenia zawodowego.

Zwiększające się zainteresowanie zatrudnianiem opiekunek dziecięcych powoduje wzrost zapotrzebowania na osoby świadczące usługi opiekuńcze, które będą w pełni przygotowane do sprawowania opieki nad dziećmi. Jeszcze kilkadziesiąt lat temu w opiece nad najmłodszymi dziećmi pomagały rodzicom babcie oraz starsze rodzeństwo. Obecnie rodziny mieszkające pod jednym dachem są mniej liczne, jednopokoleniowe. Po powrocie z urlopu rodzicielskiego do pracy nie wszyscy chcą lub mogą oddać

dziecko do żłobka. Stąd też rosnące zapotrzebowanie na wykwalifikowane opiekunki. Obecnie rodzice nie chcą pozostawiać dziecka pod opieką przypadkowych osób, które zgłaszają się do roli niani. Ich oczekiwania względem opiekunek wzrosły. Coraz więcej rodziców zwraca uwagę na to, by osoba, której powierzają potomstwo, dysponowała odpowiednią wiedzą, doświadczeniem i umiejętnościami. Ważne jest takie zajęcie się dzieckiem, aby zarówno zaspokoić jego potrzeby, jak i umożliwić wszechstronny rozwój. Ma to szczególne znaczenie zwłaszcza w przypadku zatrudniających opiekunki dziecięce instytucji, takich jak żłobki czy przedszkola, a tym bardziej szpitale, hospicja lub sanatoria.

Zawód opiekunka dziecięca jest odpowiedzią na zapotrzebowanie współczesnego rynku pracy na wykonywanie usług opiekuńczych nad małymi dziećmi w wieku 0–4 lat. Opiekunka dziecięca zajmuje się opieką, pielęgnowaniem i wychowaniem małych dzieci wspomagając rodzinę lub gdy jej nie ma, zastępując ją. Istotą zawodu jest zapewnienie dziecku bezpieczeństwa, zaspokajanie jego wszystkich potrzeb, tworzenie prawidłowych warunków higieniczno-zdrowotnych oraz stymulowanie rozwoju psychofizycznego. Jest to zawód dla osób, które lubią pracę z dziećmi i mają z nimi dobry kontakt. Od opiekunki dziecięcej oczekuje się dużej odpowiedzialności, konsekwencji, spokoju, opanowania, łagodności, ale równocześnie zdecydowania, potrzebnego do zapanowania nad dziećmi oraz cierpliwości, wrażliwości estetycznej, uzdolnień plastycznych, twórczego myślenia oraz zdolności manualnych, które pozwolą na rozwijanie zdolności artystycznych u dzieci. Istotna jest kreatywność opiekunki, potrzebna przy organizacji czasu wolnego oraz podzielność uwagi. Opiekunka dziecięca oddziałuje na kształtującą się osobowość dzieci w bezpośrednim kontakcie. Praca z małym dzieckiem jest często trudna i wymaga osobistego zaangażowania, a także wypracowania takiego sposobu kontaktowania się z dziećmi, który w największym stopniu sprzyja efektywnemu oddziaływaniu wychowawczemu. Opiekunka dziecięca w swojej pracy wykonuje codzienne czynności związane z pielęgnacją dziecka. Prowadzi zajęcia opiekuńczo-wychowawcze i stymulujące rozwój psychomotoryczny dziecka. Posiadana wiedza i umiejętności pozwolą w sposób profesjonalny opiekować się dziećmi.

Opiekunka dziecięca jest zawodem deficytowym na rynku pracy. Opiekunka dziecięca po zdobyciu podstaw teoretycznych i kształceniu praktycznym może wykonywać zawód na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy, ponieważ posiada wiadomości i umiejętności nie tylko do pracy w żłobku, ale również w domach małego dziecka, izbach dziecka, ośrodkach interwencji kryzysowej, oddziałach szpitalnych, hospicjach i klubikach dziecięcych.

Uczestnik/słuchacz kursu umiejętności zawodowych realizujący kształcenie w zakresie jednostki efektów kształcenia SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem zostanie przygotowany do wykonywania czynności zawodowych z zakresu podstaw opieki nad dzieckiem. Uczestnik kursu będzie przygotowany do charakteryzowania ogólnej budowy i funkcji organizmu dziecka, rozwoju dziecka w różnych okresach życia oraz modelu i funkcji rodziny. Po ukończeniu KUZ uczestnik będzie przygotowany do identyfikowania problemów wychowawczych i psychospołecznych dziecka i jego rodziny, stosowania zasad bezpieczeństwa w pracy z małym dzieckiem, stosowania zasad postępowania z materiałem biologicznie skażonym oraz stosowania zasad aseptyki i antyseptyki. Poziom świadczonych usług wzrośnie dzięki umiejętnościom posługiwania się językiem migowym w kontakcie z dzieckiem niesłyszącym oraz udzielania pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka.

Pracodawcy poszukują wykwalifikowanych pracowników, którzy posiadają udokumentowane kwalifikacje zawodowe. Program nauczania kursu umiejętności zawodowych SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem został tak skonstruowany, aby w oparciu o podstawę programową sprostać wymaganiom pracodawców oraz wyjść naprzeciw potrzebom rynku pracy w branży opieki społecznej.

Realizacja procesu kształcenia w zakresie SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem wymaga więc wysoko wykwalifikowanej kadry prowadzących wyposażonych w kompetencje w zakresie obsługi sprzętu komputerowego i nowoczesnych urządzeń stanowiących wyposażenie pracowni szkolnych oraz merytoryczną, uaktualnianą wiedzę dostosowaną do nowej podstawy programowej. Ponadto prawidłowa realizacja procesu kształcenia wymaga prowadzenia części zajęć praktycznych w formie wycieczek szkoleniowo-metodycznych oraz zajęć terenowych.

Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych

Absolwent kursu umiejętności zawodowych realizujący kształcenie w zakresie jednostki efektów kształcenia SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem powinien być przygotowany do wykonywania następujących umiejętności zawodowych:

- stosowania zasad bezpieczeństwa w pracy z małym dzieckiem
- opisywania ogólnej budowy i funkcji organizmu dziecka
- opisywania rozwoju dziecka w różnych okresach życia
- udzielania pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka
- stosowania zasad postępowania z materiałem biologicznie skażonym
- stosowania zasad aseptyki i antyseptyki
- opisywania modelu i funkcji rodziny
- identyfikowania problemów wychowawczych i psychospołecznych dziecka i jego rodziny
- posługiwania się językiem migowym w kontakcie z dzieckiem niesłyszącym
- rozpoznawania właściwych norm i procedur oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych
- przestrzegania zasad kultury osobistej i etyki podczas realizacji zadań zawodowych
- stosowania zasad komunikacji interpersonalnej.

Powiązanie KUZ z jednostkami efektów kształcenia występującymi w podstawie programowej KKZ.

Kurs Umiejętności Zawodowych (KUZ) jest prowadzony według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodach, w zakresie:

- jednej części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji lub:
- efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów oraz wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów lub:
- efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

Kurs Umiejętności Zawodowych (KUZ)

Kurs umiejętności zawodowych jest, podobnie jak kwalifikacyjny kurs zawodowy, prowadzony według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodach. Obejmuje on jednak tylko część tej podstawy. Osoba, która ukończyła kurs umiejętności zawodowych i podejmuje kształcenie na kwalifikacyjnym

kursie zawodowym, jest zwalniana z zajęć prowadzonych w ramach kursu umiejętności zawodowych, na swój wniosek, na podstawie przedłożonego zaświadczenia o ukończeniu tego kursu. Takie rozstrzygnięcie umożliwia stopniowe osiąganie efektów kształcenia realizowanych na kwalifikacyjnym kursie zawodowym poprzez uczenie się na krótszych kursach umiejętności zawodowych, przy czym gwarantuje się możliwości zaliczenia efektów tego kształcenia przy podejmowaniu dalszej nauki na kwalifikacyjnym kursie zawodowym. Jest to rozwiązanie wychodzące naprzeciw potrzebom osób dorosłych, podejmujących dalsze kształcenie lub doskonalenie zawodowe w trakcie pracy zawodowej. Nowy model kształcenia zawodowego wychodzi naprzeciw potrzebom osób dorosłych, podejmujących dalsze kształcenie lub doskonalenie zawodowe w trakcie pracy zawodowej. Umożliwia on również zwiększenie mobilności zawodowej osób dorosłych oraz szybsze reagowanie na potrzeby rynku pracy i gospodarki.

Informacja o Kursach Umiejętności Zawodowych (KUZ) w Kwalifikacyjnym Kursie Zawodowym (KKZ)

Program kursu kształcenia zawodowego oferuje uczestnikom przygotowanie do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych umiejętności zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym systemie kwalifikacji.

Kwalifikacje zawodowe realizowane w ramach kursów umiejętności zawodowych (KUZ) w obrębie kwalifikacji SPO.04. Świadczenie usług opiekuńczych i wspomagających rozwój dziecka, mogą być osiągnane kolejno z następujących jednostek efektów kształcenia:

SPO.04.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy

SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem

SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego

SPO.04.4. Pielęgnowanie dziecka chorego lub z niepełnosprawnością

SPO.04.5. Wychowanie i edukowanie dziecka

SPO.04.6. Rozwijanie wrażliwości artystycznej dziecka

SPO.04.7. Język obcy zawodowy

Uczestnik/słuchacz, który otrzyma zaświadczenie o ukończeniu wszystkich kursów umiejętności zawodowych (KUZ) może uzyskać świadectwo potwierdzające kwalifikację SPO.04. Świadczenie usług opiekuńczych i wspomagających rozwój dziecka po zdaniu egzaminu zawodowego, części teoretycznej i praktycznej. Uczestnik może uzyskać dyplom zawodowy w zawodzie opiekuna dziecięcego po potwierdzeniu kwalifikacji SPO.04. Świadczenie usług opiekuńczych i wspomagających rozwój dziecka oraz uzyskaniu wykształcenia średniego lub średniego branżowego.

2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia

Tabela 1. Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Wstęp do opieki nad dzieckiem	Praktyczne zastosowanie podstaw opieki nad dzieckiem
A	B	C	D	E
SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem				
przestrzega zasad bezpieczeństwa w pracy z małym dzieckiem (ek)	15	wymienia zasady pracy z małym dzieckiem		x
		stosuje algorytmy bezpieczeństwa podczas wykonywania czynności opiekuńczo-pielęgnacyjnych u dziecka		x
		planuje zabawy i zajęcia ruchowe zgodnie z zasadami bezpieczeństwa		x
przedstawia ogólną budowę i funkcje organizmu dziecka (ew) *	15	objaśnia istotne pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii dziecka	x	
		omawia podstawowe procesy życiowe organizmu dziecka	x	
		wskazuje położenie poszczególnych układów i narządów dziecka	x	
		porównuje różnice w budowie i funkcjach organizmu zależnie od typu konstytucjonalnego, wieku i płci	x	
przedstawia rozwój dziecka w różnych okresach życia (ek) *	15	opisuje rozwój dziecka w różnych okresach życia	x	
		rozpoznaje objawy zaburzeń rozwojowych u dziecka	x	
		określa wpływ procesów emocjonalno- motywacyjnych na prawidłowe funkcjonowanie dziecka	x	
udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka (ek)	15	omawia stany nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka		x
		przeprowadza resuscytację krążeniowo-oddechową dziecka		x
		rozpoznaje rodzaje wstrząsów, krwotoki i zachłyśnięcie u dzieci		x
		wskazuje sposoby reagowania w wypadku zatrucia, omdlenia, obecności ciał obcych, oparzenia, ukąszenia, urazów i upadków		x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Wstęp do opieki nad dzieckiem	Praktyczne zastosowanie podstaw opieki nad dzieckiem
		wymienia zawartość apteczki pierwszej pomocy		x
		korzysta z apteczki pierwszej pomocy		x
przestrzega zasad postępowania z materiałem biologicznie skażonym (ek)	6	rozdziela sposoby postępowania w razie bezpośredniego kontaktu z materiałem biologicznie skażonym		x
		określa sposoby zapobiegania zakażeniom		x
		stosuje procedury postępowania w przypadku narażenia na kontakt z materiałem zakaźnym		x
przestrzega zasady aseptyki i antyseptyki (ek)	3	opisuje zasady aseptyki i antyseptyki		x
		wymienia zasady profilaktyki zakażeń HIV (human immunodeficiency virus), HCV (Hepatitis C Virus)		x
przedstawia modele i funkcje rodziny (ew) *	6	omawia funkcje rodziny	x	
		opisuje modele rodziny	x	
		omawia wpływ rodziny na prawidłowe funkcjonowanie dziecka	x	
identyfikuje problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny (ew)	13	opisuje problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny	x	
		rozpoznaje problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny	x	
		planuje sposoby rozwiązywania problemów wychowawczych i psychospołecznych dziecka i jego rodziny	x	
posługuje się językiem migowym w kontakcie z dzieckiem niesłyszącym (ek)	50	klasyfikuje metody i środki komunikacji między osobami niesłyszącymi oraz osobami niesłyszącymi z osobami słyszącymi		x
		odczytuje komunikaty w oparciu o polski alfabet palcowy i znaki liczb		x
		przekazuje komunikaty w oparciu o polski alfabet palcowy i znaki liczb		x
		odczytuje komunikaty w oparciu o znaki pojęciowe języka migowego		x
		przekazuje komunikaty w oparciu o znaki pojęciowe języka migowego		x
		formułuje wskazówki dla dziecka i rodziny do posługiwania się językiem migowym		x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Wstęp do opieki nad dzieckiem	Praktyczne zastosowanie podstaw opieki nad dzieckiem
rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych (ew) *	6	wymienia cele normalizacji krajowej	x	
		wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy	x	
		rozdziela oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej	x	
		korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności	x	
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	144			
SPO.04.8. Kompetencje personalne i społeczne				
przestrzega zasad kultury osobistej i etyki podczas realizacji zadań zawodowych		opisuje zasady etyczne podczas świadczenia usług opiekuńczych Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	x	x
		opisuje skutki łamania zasad etycznych	x	x
		omawia reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy	x	x
		omawia postępowanie etyczne opiekunki dziecięcej w relacji z dzieckiem i rodzicem lub opiekunem prawnym	x	x
		przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy	x	x
		przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych	x	x
stosuje zasady komunikacji interpersonalnej		wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania	x	x
		opisuje zasady komunikacji interpersonalnej	x	x
		opisuje aktywne metody słuchania	x	x
		opisuje zasady etykiety w komunikacji z przełożonymi i współpracownikami w codziennych kontaktach	x	x
charakteryzuje cechy wysokiej jakości usług		wymienia rodzaje usług świadczonych dziecku	x	x
		opisuje usługi świadczone na rzecz dziecka	x	x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Wstęp do opieki nad dzieckiem	Praktyczne zastosowanie podstaw opieki nad dzieckiem
świadczonych na rzecz drugiego człowieka		dobiera rodzaj usług do potrzeb dziecka	x	x
		dostosowuje rodzaj świadczonych usług do zaistniałej sytuacji	x	x
		określa kompetencje opiekunki dziecięcej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług	x	x
charakteryzuje pojęcie konfliktu w związku realizacją zadań zawodowych		wyjaśnia pojęcie: konflikt	x	x
		opisuje przyczyny konfliktów międzyludzkich	x	x
		zapobiega przyczynom powstawania konfliktów	x	x
		opisuje fazy konfliktu	x	x
		wymienia skutki konfliktów międzyludzkich w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym	x	x
planuje wykonanie zadania		stosuje zasady utrzymywania poprawnych relacji z dzieckiem i współpracownikami	x	x
		planuje realizację zadań zawodowych	x	x
		analizuje możliwości realizacji zadania	x	x
		realizuje zadania w wyznaczonym czasie	x	x
		ocenia stopień realizacji zadania	x	x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Wstęp do opieki nad dzieckiem	Praktyczne zastosowanie podstaw opieki nad dzieckiem
ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania		omawia obowiązki opiekunki dziecięcej w placówkach opiekuńczych	x	x
		opisuje odpowiedzialność prawną opieki nad dzieckiem	x	x
		wymienia konsekwencje braku odpowiedzialności podczas wykonywania zadań zawodowych	x	x
wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany		rozpoznaje sytuacje nietypowe w środowisku pracy	x	x
		podejmuje działania w sytuacji trudnej	x	x
		ocenia skutki podejmowanych działań w sytuacjach trudnych	x	x
		wyjaśnia znaczenie zmiany w życiu dziecka	x	x
stosuje techniki radzenia sobie ze stresem		określa przyczyny i skutki stresu w sytuacjach zawodowych	x	x
		podaje przykłady sytuacji stresowych w pracy zawodowej	x	x
		wymienia cechy działań podejmowanych w sytuacjach stresowych	x	x
		opisuje sposoby radzenia sobie ze stresem	x	x
		dostosowuje metodę radzenia sobie ze stresem do sytuacji w środowisku pracy	x	x
aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe		opisuje podstawowy zakres wiedzy i umiejętności zawodowych opiekunki dziecięcej	x	x
		analizuje własne kompetencje	x	x
		wyznacza sobie cele rozwojowe	x	x
		omawia możliwą dalszą ścieżkę rozwoju i awansu zawodowego	x	x
dobiera metody komunikowania się i negocjacji w różnych sytuacjach społecznych		wymienia metody komunikacji	x	x
		opisuje metody komunikacji werbalnej i niewerbalnej	x	x
		dostosowuje metody komunikacji do sytuacji w środowisku pracy	x	x
		opisuje pojęcie negocjacje	x	x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Wstęp do opieki nad dzieckiem	Praktyczne zastosowanie podstaw opieki nad dzieckiem
		rozdziela sposoby negocjacji	x	x
		opisuje funkcje negocjacji	x	x
		stosuje negocjacje w środowisku pracy	x	x
współpracuje w zespole		określa pojęcia: zespół, praca zespołowa i lider	x	x
		realizuje zadania w wyznaczonym czasie	x	x
		wspomaga innych członków zespołu podczas realizacji zadań	x	x
		analizuje efekty pracy zespołu	x	x
		identyfikuje znaczenie i funkcje konfliktu w pracy zespołu	x	x
SPO.04.9. Organizacja pracy małych zespołów				
planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań		rozpoznaje zadania zespołu	x	x
		wyznacza zadania członkom zespołu	x	x
		wyjaśnia sposób wykonania zadania	x	x
dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań		rozpoznaje możliwości i umiejętności członków zespołu	x	x
		wskazuje osoby do wykonania zadania	x	x
		przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań	x	x
kieruje wykonaniem przydzielonych zadań		ustala kolejność wykonywania zadań	x	x
		sprawdza proces wykonywania zadań	x	x
ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań		określa zaangażowanie w pracę członków zespołu	x	x
		ocenia efekty pracy zespołu	x	x
		udziela informacji zwrotnej członkom zespołu	x	x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Wstęp do opieki nad dzieckiem	Praktyczne zastosowanie podstaw opieki nad dzieckiem
wprowadza rozwiązania, np. techniczne i organizacyjne, wpływające na poprawę warunków i jakości pracy		dokonuje analizy rozwiązań technicznych i organizacyjnych warunków i jakości pracy	x	x
		dokonuje prostych modernizacji warunków i organizacji pracy podczas realizacji zadań zawodowych	x	x

Prowadzący wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

* efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być (po spełnieniu wymagań określonych w aktualnych przepisach oświatowych) realizowane w formie kształcenia na odległość.

Tabela 2. Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
A	B	C	D	E	F
SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem	przedstawia ogólną budowę i funkcje organizmu dziecka (ew)	15	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia istotne pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii dziecka – omawia podstawowe procesy życiowe organizmu dziecka – wskazuje położenie poszczególnych układów i narządów dziecka – porównuje różnice w budowie i funkcjach organizmu zależnie od typu konstytucjonalnego, wieku i płci 	Wstęp do opieki nad dzieckiem	1 tydzień
	przedstawia rozwój dziecka w różnych okresach życia (ek)	15	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rozwój dziecka w różnych okresach życia – rozpoznaje objawy zaburzeń rozwojowych u dziecka – określa wpływ procesów emocjonalno-motywacyjnych na prawidłowe funkcjonowanie dziecka 		2 tydzień
	przedstawia modele i funkcje rodziny (ew)	6	<ul style="list-style-type: none"> – omawia funkcje rodziny – opisuje modele rodziny – omawia wpływ rodziny na prawidłowe funkcjonowanie dziecka 		3 tydzień
	identyfikuje problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny (ew)	13	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny – rozpoznaje problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny – planuje sposoby rozwiązywania problemów wychowawczych i psychospołecznych dziecka i jego rodziny 		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem	rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych (ew)	6	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cele normalizacji krajowej wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy rozdziela oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności 	Wstęp do opieki nad dzieckiem	4 tydzień
SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem	przestrzega zasad bezpieczeństwa w pracy z małym dzieckiem (ek)	15	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady pracy z małym dzieckiem stosuje algorytmy bezpieczeństwa podczas wykonywania czynności opiekuńczo-pielęgnacyjnych u dziecka planuje zabawy i zajęcia ruchowe zgodnie z zasadami bezpieczeństwa 	Praktyczne zastosowanie podstaw opieki nad dzieckiem	4 tydzień
	udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka (ek)	15	<ul style="list-style-type: none"> omawia stany nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka przeprowadza resuscytację krążeniowo-oddechową dziecka rozpoznaje rodzaje wstrząsów, krwotoki i zachłyśnięcie u dzieci wskazuje sposoby reagowania w wypadku zatrucia, omdlenia, obecności ciał obcych, oparzenia, ukąszenia, urazów i upadków wymienia zawartość apteczki pierwszej pomocy korzysta z apteczki pierwszej pomocy 		5 i 6 tydzień
	przestrzega zasad postępowania z materiałem biologicznie skażonym (ek)	6	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela sposoby postępowania w razie bezpośredniego kontaktu z materiałem biologicznie skażonym określa sposoby zapobiegania zakażeniom stosuje procedury postępowania w przypadku narażenia na kontakt z materiałem zakaźnym 		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem	przestrzega zasady aseptyki i antyseptyki (ek)	3	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zasady aseptyki i antyseptyki – wymienia zasady profilaktyki zakażeń HIV (human immunodeficiency virus), HCV (Hepatitis C Virus) 	Praktyczne zastosowanie podstaw opieki nad dzieckiem	
	posługuje się językiem migowym w kontakcie z dzieckiem niesłyszącym (ek)	50	<ul style="list-style-type: none"> – klasyfikuje metody i środki komunikacji między osobami niesłyszącymi oraz osobami niesłyszących z osobami słyszącymi – odczytuje komunikaty w oparciu o polski alfabet palcowy i znaki liczb – przekazuje komunikaty w oparciu o polski alfabet palcowy i znaki liczb – odczytuje komunikaty w oparciu o znaki pojęciowe języka migowego – przekazuje komunikaty w oparciu o znaki pojęciowe języka migowego – formułuje wskazówki dla dziecka i rodziny do posługiwania się językiem migowym 		7, 8 i 9 tydzień

2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe

Tabela 3. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne

Nazwa zajęć	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep oraz kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć	
	Zajęcia teoretyczne	Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
Wstęp do opieki nad dzieckiem	55		przedstawia ogólną budowę i funkcje organizmu dziecka (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia istotne pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii dziecka – omawia podstawowe procesy życiowe organizmu dziecka – wskazuje położenie poszczególnych układów i narządów dziecka – porównuje różnice w budowie i funkcjach organizmu zależnie od typu konstytucjonalnego, wieku i płci
			przedstawia rozwój dziecka w różnych okresach życia (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rozwój dziecka w różnych okresach życia – rozpoznaje objawy zaburzeń rozwojowych u dziecka – określa wpływ procesów emocjonalno- motywacyjnych na prawidłowe funkcjonowanie dziecka
			przedstawia modele i funkcje rodziny (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia funkcje rodziny – opisuje modele rodziny – omawia wpływ rodziny na prawidłowe funkcjonowanie dziecka
			identyfikuje problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny – rozpoznaje problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny – planuje sposoby rozwiązywania problemów wychowawczych i psychospołecznych dziecka i jego rodziny
			rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cele normalizacji krajowej – wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy – rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej – korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności

Nazwa zajęć	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep oraz kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć	
	Zajęcia teoretyczne	Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Praktyczne zastosowanie podstaw opieki nad dzieckiem		89	przestrzega zasad bezpieczeństwa w pracy z małym dzieckiem (ek)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady pracy z małym dzieckiem stosuje algorytmy bezpieczeństwa podczas wykonywania czynności opiekuńczo-pielęgnacyjnych u dziecka planuje zabawy i zajęcia ruchowe zgodnie z zasadami bezpieczeństwa
			udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka (ek)	<ul style="list-style-type: none"> omawia stany nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka przeprowadza resuscytację krążeniowo-oddechową dziecka rozpoznaje rodzaje wstrząsów, krwotoki i zachłyśnięcie u dzieci wskazuje sposoby reagowania w wypadku zatrucia, omdlenia, obecności ciał obcych, oparzenia, ukąszenia, urazów i upadków wymienia zawartość apteczki pierwszej pomocy korzysta z apteczki pierwszej pomocy
			przestrzega zasad postępowania z materiałem biologicznie skażonym (ek)	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela sposoby postępowania w razie bezpośredniego kontaktu z materiałem biologicznie skażonym określa sposoby zapobiegania zakażeniom stosuje procedury postępowania w przypadku narażenia na kontakt z materiałem zakaźnym
			przestrzega zasady aseptyki i antyseptyki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zasady aseptyki i antyseptyki wymienia zasady profilaktyki zakażeń HIV (human immunodeficiency virus), HCV (Hepatitis C Virus)
			posługuje się językiem migowym w kontakcie z dzieckiem niesłyszącym (ek)	<ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje metody i środki komunikacji między osobami niesłyszącymi oraz osobami niesłyszącymi z osobami słyszącymi odczytuje komunikaty w oparciu o polski alfabet palcowy i znaki liczb przekazuje komunikaty w oparciu o polski alfabet palcowy i znaki liczb odczytuje komunikaty w oparciu o znaki pojęciowe języka migowego

Nazwa zajęć	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep oraz kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć	
	Zajęcia teoretyczne	Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				<ul style="list-style-type: none"> – przekazuje komunikaty w oparciu o znaki pojęciowe języka migowego – formułuje wskazówki dla dziecka i rodziny do posługiwania się językiem migowym
Razem godzin:	55	89		
Suma:	144			

2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych

Tabela 4. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

Nazwa zajęć	Liczba godzin	Uwagi o realizacji
Wstęp do opieki nad dzieckiem	55	Kształcenie teoretyczne
Praktyczne zastosowanie podstaw opieki nad dzieckiem	89	Kształcenie praktyczne
Łączna liczba godzin zajęć	144	

3. Cele kształcenia kursu umiejętności zawodowych

Absolwent kursu umiejętności zawodowych zawodowego powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych w zakresie SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem:

- stosowania zasad bezpieczeństwa w pracy z małym dzieckiem
- opisywania ogólnej budowy i funkcji organizmu dziecka
- opisywania rozwoju dziecka w różnych okresach życia
- udzielania pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka
- stosowania zasad postępowania z materiałem biologicznie skażonym
- stosowania zasad aseptyki i antyseptyki
- opisywania modelu i funkcji rodziny
- identyfikowania problemów wychowawczych i psychospołecznych dziecka i jego rodziny
- posługiwania się językiem migowym w kontakcie z dzieckiem niesłyszącym
- rozpoznawania właściwych norm i procedur oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych.

4. Programy poszczególnych zajęć

4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Wstęp do opieki nad dzieckiem

4.1.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- opisywanie ogólnej budowy i funkcji organizmu dziecka
- opisywanie rozwoju dziecka w różnych okresach życia
- opisywanie modelu i funkcji rodziny
- identyfikowanie problemów wychowawczych i psychospołecznych dziecka i jego rodziny
- rozpoznawanie właściwych norm i procedur oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych.

4.1.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- objaśniać istotne pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii dziecka
- omawiać podstawowe procesy życiowe organizmu dziecka
- porównywać różnice w budowie i funkcjach organizmu zależnie od typu konstytucjonalnego, wieku i płci
- opisywać rozwój dziecka w różnych okresach życia
- rozpoznawać objawy zaburzeń rozwojowych u dziecka
- określać wpływ procesów emocjonalno- motywacyjnych na prawidłowe funkcjonowanie dziecka
- omawiać funkcje i modele rodziny
- opisywać wpływ rodziny na prawidłowe funkcjonowanie dziecka
- opisywać problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny
- rozpoznawać problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny
- wymieniać cele normalizacji krajowej
- wyjaśniać, czym jest norma i wymienia cechy normy
- rozróżniać oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej.

4.1.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 5. Materiał nauczania dla przedmiotu: Wstęp do opieki nad dzieckiem

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
Budowa i funkcje organizmu dziecka	15	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii dziecka - wymieniać podstawowe procesy życiowe organizmu dziecka - wskazywać położenie poszczególnych układów i narządów dziecka - wymieniać funkcjach organizmu zależnie od typu konstytucjonalnego, wieku i płci - objaśniać istotne pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii dziecka - omawiać podstawowe procesy życiowe organizmu dziecka - porównywać różnice w budowie i funkcjach organizmu zależnie od typu konstytucjonalnego, wieku i płci
Rozwój dziecka w różnych okresach życia	15	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać okresy życia rozwoju dziecka - wymieniać rodzaje zaburzeń rozwojowych u dziecka - wymieniać objawy zaburzeń rozwojowych u dziecka - wymieniać rodzaje procesów emocjonalno- motywacyjnych u dziecka - opisywać rozwój dziecka w różnych okresach życia - rozpoznawać objawy zaburzeń rozwojowych u dziecka - określać rodzaje procesów emocjonalno- motywacyjnych u dziecka - określać wpływ procesów emocjonalno- motywacyjnych na prawidłowe funkcjonowanie dziecka
Modele i funkcje rodziny	6	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać funkcje rodziny - wymieniać modele rodziny - wymieniać przykłady wpływu rodziny na prawidłowe funkcjonowanie dziecka - omawiać funkcje rodziny - opisywać modele rodziny - omawiać wpływ rodziny na prawidłowe funkcjonowanie dziecka
Problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny	13	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać problemy wychowawcze dziecka i jego rodziny - wymieniać problemy psychospołeczne dziecka i jego rodziny - wymieniać sposoby rozwiązywania problemów wychowawczych i psychospołecznych dziecka i jego rodziny - opisywać problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny - rozpoznawać problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny - planować sposoby rozwiązywania problemów wychowawczych i psychospołecznych dziecka i jego rodziny

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
		<ul style="list-style-type: none"> - uzasadniać wybrany sposób rozwiązywania problemów wychowawczych i psychospołecznych dziecka i jego rodziny
Normy i procedury oceny zgodności	6	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać cele normalizacji krajowej - wyjaśniać, czym jest norma i wymieniać cechy normy - rozróżniać oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej - wymieniać źródła informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności - charakteryzować cele normalizacji krajowej - charakteryzować cechy normy - opisywać oznaczenia normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej - korzystać ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności
Zasady kultury osobistej i etyki podczas realizacji zadań zawodowych	-	<ul style="list-style-type: none"> - opisywać zasady etyczne podczas świadczenia usług opiekuńczych - opisywać skutki łamania zasad etycznych - przestrzegać tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy - przestrzegać zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych
Cechy wysokiej jakości usług świadczonych na rzecz drugiego człowieka	-	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać rodzaje usług świadczonych dziecku - opisywać usługi świadczone na rzecz dziecka - określać kompetencje opiekunki dziecięcej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług
Razem	55	

Prowadzący wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.1.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Należy stosować aktywizujące metody nauczania związane z różnym stopniem aktywności uczestników, ze szczególnym uwzględnieniem metod problemowych, eksponujących i wzrokowo-słuchowych. Wyborowi metody towarzyszy namysł nad celami zajęć, poziomem intelektualnym słuchaczy/uczestników, predyspozycji uczącego oraz dostępnością mediów, środków dydaktycznych.

Proponowane metody nauczania:

- podające (opis, opowiadanie, pogadanka, wykład informacyjny, anegdota, odczyt, objaśnienia lub wyjaśnienia, prelekcja)
- problemowe (wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, metoda problemowa, aktywizujące)
- eksponujące (pokaz połączony z przeżyciem, film dydaktyczny, ekspozycja)
- metody programowane (z użyciem komputera, maszyny dydaktycznej lub podręcznika programowanego).

Wskazane metody nauczania:

- aktywizujące: metoda przypadków, metoda sytuacyjna, inscenizacja, seminarium, gry dydaktyczne (symulacyjne, decyzyjne, planowe, funkcyjne), dyskusja dydaktyczna (techniki realizacji dyskusji: okrągły stół, wielokrotna, panelowa, metaplan, burza mózgów)
- udział w prelekcjach i spotkaniach z pracownikami branży opiekuńczej
- wycieczka zorganizowana do podmiotów świadczących usługi opiekuńcze.

Obudowa dydaktyczna

Materiały i środki dydaktyczne:

- sprzęt audiowizualny, taki jak: telewizor, odtwarzacz DVD, rzutnik pisma, ekran biały, komputer z pakietem programów biurowych, skaner, projektor multimedialny,
- zasoby internetowe, nagrania audio, audiobooki, scenariusze zajęć, arkusze ćwiczeń, instrukcje do przeprowadzania ćwiczeń, czasopisma i publikacje branżowe, przepisy prawa właściwe dla danego stanowiska, zestaw aktów prawnych i regulaminów dotyczących działalności opiekuńczej, biblioteczkę tematyczną wyposażoną w literaturę przedmiotową, czasopisma, albumy, filmy dydaktyczne dotyczące wychowania dziecka, psychologii, pedagogiki,
- procedury postępowania w przypadku narażenia na kontakt z materiałem zakaźnym, zasady profilaktyki zakażeń HIV (human immunodeficiency virus), HCV (Hepatitis C Virus), właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych,
- materiały multimedialne (prezentacje), filmy edukacyjne, plansze, tablice przedstawiające budowę i funkcje organizmu dziecka, rozwój dziecka w różnych okresach życia, udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowotnego dziecka, modele rodziny,
- tematyczne e-booki, sekwencje filmowe, wizualizacje lub animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, filmy instruktażowe (tutoriale), symulatory, wirtualne laboratoria, programy ćwiczeniowe do projektowania przez dobieranie umożliwiające realizowanie treści teoretycznych w formie zdalnej.

Warunki realizacji

Podmiot prowadzący kształcenie w zawodzie zapewnia pomieszczenia dydaktyczne z wyposażeniem odpowiadającym technologii i technice stosowanej w zawodzie, aby zapewnić osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego oraz umożliwić przygotowanie absolwenta do wykonywania zadań zawodowych.

Pracownia wspomagania komputerowego działalności zawodowej wyposażona w:

- stanowiska komputerowe dla uczestników (jedno stanowisko dla jednego uczestnika),
- stanowisko komputerowe dla prowadzącego podłączone do sieci lokalnej z dostępem do internetu,
- urządzenie wielofunkcyjne,
- pakiety programów biurowych i graficznych,
- projektor multimedialny,
- tablicę interaktywną.

Pracownia pierwszej pomocy wyposażona w:

- fantomy BLS (Basic Life Support) osoby dorosłej, dziecka, niemowlęcia do resuscytacji krążeniowo-oddechowej,
- wyroby medyczne do bandażowania, zakładania opatrunków, okładów, tamowania krwawień, unieruchamiania kończyn, środki do dezynfekcji ran,
- przyrządy do pomiaru temperatury i aparat do pomiaru ciśnienia u dzieci,
- apteczkę pierwszej pomocy, filmy dydaktyczne dotyczące pierwszej pomocy.

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 uczestników pod kierunkiem prowadzącego zajęcia. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż uczestnik potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak

powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

Należy dostosować metody nauczania do możliwości intelektualnych słuchaczy, np. poprzez różnicowanie zadań (zlecanie słuchaczowi zadań lub ćwiczeń z wyraźną strukturą, mieszczących się w granicach jego możliwości), różnicowanie prac domowych może dotyczyć typu pracy domowej, lub czasu nad nią spędzonego, prowadzenie lekcji na kilku poziomach nauczania: praca uczestników w grupach (w tym samym czasie uczestnicy niepełnosprawni pracują niezależnie od innych grup we własnym tempie i na miarę swoich możliwości), praca uczestników w grupach o zróżnicowanych uzdolnieniach i wiadomościach (pozwała na wykorzystanie możliwości uczestników zdolniejszych do wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień kolegom, którzy wymagają dodatkowych wyjaśnień), stosowanie metod polisensorycznego, czyli wielozmysłowego uczenia się (prezentacje multimedialne, programy komputerowe, modele, makiety, multimedialne gry dydaktyczne, łamigłówki, krzyżówki, itp.) oraz metod interaktywnych (burza mózgów, mapa mentalna, plakat – folder, portfolio, eksperyment/doświadczenie, instruktaż, praca konstrukcyjna itp.), akceptowanie, że każdy uczestnik pracuje w swoim własnym rytmie i na odpowiednim dla siebie poziomie, określanie limitu czasu na daną pracę, stosowanie na lekcjach kart dydaktycznych tzw. kart pracy, które umożliwiają każdemu uczestnikowi przerabianie kolejnych partii materiału w swoim własnym tempie.

4.1.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu. Kontrola osiągnięć uczestników powinna być systematyczna. Część efektów może być sprawdzana podczas wycieczek szkoleniowo - metodycznych i zajęć terenowych.

Proponuje się oceniać osiągnięcia edukacyjne uczestników na podstawie:

- oceny wykonanych ćwiczeń,
- obserwacji indywidualnej pracy uczestnika,
- analizy zaangażowania uczestnika w pracę zespołową,
- opracowania i prezentacji projektów zawodowych,
- oceny wykonania zadanych prac domowych,
- oceny umiejętności stosowania zasad bezpieczeństwa w pracy z małym dzieckiem,
- oceny znajomości ogólnej budowy i funkcji organizmu dziecka,
- oceny znajomości rozwoju dziecka w różnych okresach życia,
- oceny umiejętności udzielanie pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka,
- oceny umiejętności stosowania zasad postępowania z materiałem biologicznie skażonym,
- oceny umiejętności stosowania zasad aseptyki i antyseptyki,
- oceny umiejętności posługiwania się językiem migowym w kontakcie z dzieckiem niesłyszącym.

W ocenie wykonanych ćwiczeń, projektów zawodowych oraz prac domowych należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia.

Osiągnięcia uczestników proponuje się sprawdzać różnorodnymi metodami:

- testy jednopoziomowe,
- testy pisemne zamknięte (na dobieranie, typu prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru),
- testy otwarte (z luką),
- testy ustne.

4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Praktyczne zastosowanie podstaw opieki nad dzieckiem

4.2.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- stosowanie zasad bezpieczeństwa w pracy z małym dzieckiem
- udzielanie pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka
- stosowanie zasad postępowania z materiałem biologicznie skażonym
- stosowanie zasad aseptyki i antyseptyki
- posługiwanie się językiem migowym w kontakcie z dzieckiem niesłyszącym.

4.2.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to (absolwent potrafi):

- stosować algorytmy bezpieczeństwa podczas wykonywania czynności opiekuńczo-pielęgnacyjnych u dziecka
- planować zabawy i zajęcia ruchowe zgodnie z zasadami bezpieczeństwa
- wskazywać sposoby reagowania w wypadku zatrucia, omdlenia, obecności ciał obcych, oparzenia, ukąszenia, urazów i upadków korzystać z apteczki pierwszej pomocy
- wykonywać resuscytację krążeniowo-oddechową dziecka
- rozróżniać sposoby postępowania w razie bezpośredniego kontaktu z materiałem biologicznie skażonym
- stosować procedury postępowania w przypadku narażenia na kontakt z materiałem zakaźnym
- przekazywać komunikaty w oparciu o polski alfabet palcowy i znaki liczb
- przekazywać komunikaty w oparciu o znaki pojęciowe języka migowego
- formułować wskazówki dla dziecka i rodziny do posługiwania się językiem migowym.

4.2.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 6. Materiał nauczania dla przedmiotu: Praktyczne zastosowanie podstaw opieki nad dzieckiem

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
Zasady bezpieczeństwa w pracy z małym dzieckiem	15	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zasady pracy z małym dzieckiem - wymieniać algorytmy bezpieczeństwa podczas wykonywania czynności opiekuńczo-pielęgnacyjnych u dziecka - wymieniać zabawy i zajęcia ruchowe - charakteryzować zasady pracy z małym dzieckiem - stosować algorytmy bezpieczeństwa podczas wykonywania czynności opiekuńczo-pielęgnacyjnych u dziecka - charakteryzować zabawy i zajęcia ruchowe - planować zabawy i zajęcia ruchowe zgodnie z zasadami bezpieczeństwa
Stany nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka	15	<ul style="list-style-type: none"> - omawiać stany nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka - rozpoznawać rodzaje wstrząsów, krwotoki i zachłyśnięcie u dzieci - wymieniać zawartość apteczki pierwszej pomocy - przeprowadzać resuscytację krążeniowo-oddechową dziecka - wskazywać sposoby reagowania w wypadku zatrucia, omdlenia, obecności ciał obcych, oparzenia, ukąszenia, urazów i upadków - korzystać z apteczki pierwszej pomocy
Zasady postępowania z materiałem biologicznie skażonym	6	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać rodzaje biologicznych skażeń materiału - wymieniać przykłady materiału zakaźnego - wymieniać sposoby zapobiegania zakażeniom - wymieniać procedury postępowania w przypadku narażenia na kontakt z materiałem zakaźnym - rozróżniać sposoby postępowania w razie bezpośredniego kontaktu z materiałem biologicznie skażonym - określać sposoby zapobiegania zakażeniom - określać procedury postępowania w przypadku narażenia na kontakt z materiałem zakaźnym - stosować procedury postępowania w przypadku narażenia na kontakt z materiałem zakaźnym
Zasady aseptyki i antyseptyki	3	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zasady aseptyki - wymieniać zasady antyseptyki - wymieniać zasady profilaktyki zakażeń HIV (human immunodeficiency virus), HCV (Hepatitis C Virus) - opisywać zasady aseptyki

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
		<ul style="list-style-type: none"> - opisywać zasady antyseptyki - określać zasady profilaktyki zakażeń HIV (human immunodeficiency virus), HCV (Hepatitis C Virus)
Metody i środki komunikacji między osobami niesłyszącymi oraz osobami niesłyszących z osobami słyszącymi	5	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać metody komunikacji między osobami niesłyszącymi oraz osobami niesłyszących z osobami słyszącymi - wymieniać środki komunikacji między osobami niesłyszącymi oraz osobami niesłyszących z osobami słyszącymi - klasyfikować metody i środki komunikacji między osobami niesłyszącymi oraz osobami niesłyszących z osobami słyszącymi - charakteryzować metody komunikacji między osobami niesłyszącymi oraz osobami niesłyszących z osobami słyszącymi - charakteryzować środki komunikacji między osobami niesłyszącymi oraz osobami niesłyszących z osobami słyszącymi
Przekazywanie komunikatów w oparciu o polski alfabet palcowy i znaki liczb	15	<ul style="list-style-type: none"> - odczytywać komunikaty w oparciu o polski alfabet palcowy i znaki liczb - przekazywać komunikaty w oparciu o polski alfabet palcowy i znaki liczb - formułować wskazówki dla dziecka i rodziny do posługiwania się językiem migowym
Posługiwanie się językiem migowym w kontakcie z dzieckiem niesłyszącym	30	<ul style="list-style-type: none"> - odczytywać komunikaty w oparciu o znaki pojęciowe języka migowego - przekazywać komunikaty w oparciu o znaki pojęciowe języka migowego - formułować wskazówki dla dziecka i rodziny do posługiwania się językiem migowym
Zasady kultury osobistej i etyki podczas realizacji zadań zawodowych	-	<ul style="list-style-type: none"> - opisywać zasady etyczne podczas świadczenia usług opiekuńczych - opisywać skutki łamania zasad etycznych - przestrzegać tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy - przestrzegać zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych
Cechy wysokiej jakości usług świadczonych na rzecz drugiego człowieka	-	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać rodzaje usług świadczonych dziecku - opisywać usługi świadczone na rzecz dziecka - określać kompetencje opiekunki dziecięcej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług
Odpowiedzialność za podejmowane działania	-	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać konsekwencje braku odpowiedzialności podczas wykonywania zadań zawodowych - opisywać odpowiedzialność prawną opieki nad dzieckiem
Techniki radzenia sobie ze stresem	-	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady sytuacji stresowych w pracy zawodowej - wymienia cechy działań podejmowanych w sytuacjach stresowych - opisywać sposoby radzenia sobie ze stresem - określać przyczyny i skutki stresu w sytuacjach zawodowych
Razem	89	

Prowadzący wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.2.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Należy stosować aktywizujące metody nauczania związane z różnym stopniem aktywności uczestników, ze szczególnym uwzględnieniem metod praktycznych, eksponujących i wzrokowo-słuchowych. Wyborowi metody towarzyszy namysł nad celami zajęć, poziomem intelektualnym słuchaczy/uczestników, predyspozycji uczącego oraz dostępnością mediów, środków dydaktycznych.

Proponowane metody nauczania:

- podające (opis, opowiadanie, pogadanka, wykład informacyjny, anegdota, odczyt, objaśnienia lub wyjaśnienia, prelekcja)
- problemowe (wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, metoda problemowa, aktywizujące)
- eksponujące (pokaz połączony z przeżyciem, film dydaktyczny, ekspozycja)
- metody programowane (z użyciem komputera, maszyny dydaktycznej lub podręcznika programowanego)
- udział w prelekcjach i spotkaniach z pracownikami branży opiekuńczej
- wycieczka zorganizowana do podmiotów świadczących usługi opiekuńcze.

Wskazane metody nauczania:

- metody praktyczne, za pomocą których kształtuje się i rozwija umiejętności, nawyki i sprawności o charakterze praktycznym:
- pokaz z objaśnieniem (wyjaśnieniem)
- pokaz z instruktażem
- metoda projektów
- metoda tekstu przewodniego
- udział w prelekcjach i spotkaniach z pracownikami branży opiekuńczej
- wycieczka zorganizowana do podmiotów świadczących usługi opiekuńcze.

Obudowa dydaktyczna

Materiały i środki dydaktyczne:

- sprzęt audiowizualny, taki jak: telewizor, odtwarzacz DVD, rzutnik pisma, ekran biały, komputer z pakietem programów biurowych, skaner, projektor multimedialny,
- zasoby internetowe, nagrania audio, audiobooki, scenariusze zajęć, arkusze ćwiczeń, instrukcje do przeprowadzania ćwiczeń, czasopisma i publikacje branżowe, przepisy prawa właściwe dla danego stanowiska, zestaw aktów prawnych i regulaminów dotyczących działalności opiekuńczej, biblioteczkę tematyczną wyposażoną w literaturę przedmiotową, czasopisma, albumy, filmy dydaktyczne dotyczące wychowania dziecka, psychologii, pedagogiki,
- procedury postępowania w przypadku narażenia na kontakt z materiałem zakaźnym, zasady profilaktyki zakażeń HIV (human immunodeficiency virus), HCV (Hepatitis C Virus), właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych,
- materiały multimedialne (prezentacje), filmy edukacyjne, plansze, tablice przedstawiające budowę i funkcje organizmu dziecka, rozwój dziecka w różnych okresach życia, udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowotnego dziecka, modele rodziny,
- tematyczne e-booki, sekwencje filmowe, wizualizacje lub animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, filmy instruktażowe (tutoriale), symulatory, wirtualne laboratoria, programy ćwiczeniowe do projektowania przez dobieranie umożliwiające realizowanie treści teoretycznych w formie zdalnej.

Warunki realizacji

Podmiot prowadzący kształcenie w zawodzie zapewnia pomieszczenia dydaktyczne z wyposażeniem odpowiadającym technologii i technice stosowanej w zawodzie, aby zapewnić osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego oraz umożliwić przygotowanie absolwenta do wykonywania zadań zawodowych.

Pracownia wspomagania komputerowego działania zawodowej wyposażona w:

- stanowiska komputerowe dla uczestników (jedno stanowisko dla jednego uczestnika),
- stanowisko komputerowe dla prowadzącego podłączone do sieci lokalnej z dostępem do internetu,
- urządzenie wielofunkcyjne,
- pakiety programów biurowych i graficznych,
- projektor multimedialny,
- tablicę interaktywną.

Pracownia pierwszej pomocy wyposażona w:

- fantomy BLS (Basic Life Support) osoby dorosłej, dziecka, niemowlęcia do resuscytacji krążeniowo-oddechowej,

- wyroby medyczne do bandażowania, zakładania opatrunków, okładów, tamowania krwawień, unieruchamiania kończyn, środki do dezynfekcji ran,
- przyrządy do pomiaru temperatury i aparat do pomiaru ciśnienia u dzieci,
- apteczkę pierwszej pomocy, filmy dydaktyczne dotyczące pierwszej pomocy.

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 uczestników pod kierunkiem prowadzącego zajęcia. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż uczestnik potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

Należy dostosować metody nauczania do możliwości intelektualnych słuchaczy, np. poprzez różnicowanie zadań (zlecanie słuchaczowi zadań lub ćwiczeń z wyraźną strukturą, mieszczących się w granicach jego możliwości), różnicowanie prac domowych może dotyczyć typu pracy domowej, lub czasu nad nią spędzonego, prowadzenie lekcji na kilku poziomach nauczania: praca uczestników w grupach (w tym samym czasie uczestnicy niepełnosprawni pracują niezależnie od innych grup we własnym tempie i na miarę swoich możliwości), praca uczestników w grupach o zróżnicowanych uzdolnieniach i wiadomościach (pozwala na wykorzystanie możliwości uczestników zdolniejszych do wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień kolegom, którzy wymagają dodatkowych wyjaśnień), stosowanie metod polisensorycznego, czyli wielozmysłowego uczenia się (prezentacje multimedialne, programy komputerowe, modele, makiety, multimedialne gry dydaktyczne, łamigłówki, krzyżówki, itp.) oraz metod interaktywnych (burza mózgów, mapa mentalna, plakat – folder, portfolio, eksperyment/doświadczenie, instruktaż, praca konstrukcyjna itp.), akceptowanie, że każdy uczestnik pracuje w swoim własnym rytmie i na odpowiednim dla siebie poziomie, określanie limitu czasu na daną pracę, stosowanie na lekcjach kart dydaktycznych tzw. kart pracy, które umożliwiają każdemu uczestnikowi przerabianie kolejnych partii materiału w swoim własnym tempie.

4.2.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu. Kontrola osiągnięć uczestników powinna być systematyczna. Część efektów może być sprawdzana podczas wycieczek szkoleniowo - metodycznych i zajęć terenowych.

Proponuje się oceniać osiągnięcia edukacyjne uczestników na podstawie:

- oceny wykonanych ćwiczeń,
- obserwacji indywidualnej pracy uczestnika,
- analizy zaangażowania uczestnika w pracę zespołową,
- opracowania i prezentacji projektów zawodowych,
- oceny wykonania zadanych prac domowych,
- oceny umiejętności stosowania algorytmów bezpieczeństwa podczas wykonywania czynności opiekuńczo-pielęgnacyjnych u dziecka,
- oceny umiejętności planowania zabaw i zajęć ruchowych zgodnie z zasadami bezpieczeństwa,
- oceny umiejętności wskazywania sposobów reagowania w wypadku zatrucia, omdlenia, obecności ciał obcych, oparzenia, ukąszenia, urazów i upadków,
- oceny umiejętności korzystania z apteczki pierwszej pomocy,
- oceny umiejętności wykonywania resuscytacji krążeniowo-oddechowej dziecka,
- oceny umiejętności rozróżniania sposobów postępowania w razie bezpośredniego kontaktu z materiałem biologicznie skażonym,
- oceny umiejętności przekazywania komunikatów w oparciu o polski alfabet palcowy i znaki liczb,
- oceny umiejętności przekazywania komunikatów w oparciu o znaki pojęciowe języka migowego.

W ocenie wykonanych ćwiczeń, projektów zawodowych oraz prac domowych należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia.

Osiągnięcia uczestników proponuje się sprawdzać różnorodnymi metodami:

- testy jednopoziomowe,
- testy pisemne zamknięte (na dobieranie, typu prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru),
- testy otwarte (z luką),
- testy ustne.

Ponadto do oceny umiejętności praktycznych słuchaczy proponuje się stosowanie testów praktycznych, próby pracy, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac oraz obserwacji czynności wykonywanych przez słuchacza w trakcie realizacji ćwiczeń. Podczas obserwacji należy zwrócić uwagę na:

- wyszukiwanie i przetwarzanie rzetelnych informacji pozyskanych z różnych źródeł,
- poprawność merytoryczną wykonanych ćwiczeń praktycznych,
- umiejętność pracy w zespole.

5. Ewaluacja programu kursu umiejętności zawodowych

Tabela 7. Ewaluacja programu kursu umiejętności zawodowych

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
przestrzega zasad bezpieczeństwa w pracy z małym dzieckiem (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	Badanie na bieżąco w czasie trwania KUZ Badanie osiągnięć edukacyjnych uczestników po ukończeniu pierwszego etapu nauki przedmiotu Wyniki i analiza osiągnięć edukacyjnych uczestników po ukończeniu pierwszego etapu nauki przedmiotu Ponowne badanie pod koniec kursu Porównanie wyników, analiza Ewentualne wnioski powinny posłużyć do modyfikacji programu nauczania.
przedstawia rozwój dziecka w różnych okresach życia (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
przestrzega zasad postępowania z materiałem biologicznie skażonym (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
przestrzega zasady aseptyki i antyseptyki (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
posługuje się językiem migowym w kontakcie z dzieckiem niesłyszącym (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

1. Adams K., *Komunikacja w grupach*, PWN, Warszawa 2018.
2. Aleksandrowicz R., Ciszek B., Krasucki K., *Anatomia człowieka. Repetytorium*, PZWL, Warszawa 2014.
3. Aleksandrowicz R., Ciszek B., *Mały atlas anatomiczny*, PZWL, Warszawa 2015.
4. Aquilar M., Gloria Fernandez M., Pacheco L., Gonzales A., Sabones I., *Wielki podręcznik dla nauczycieli żłobków i przedszkoli*, Jedność, Kielce 2007.
5. Bernat K., *Pediatriczna i pielęgniarstwo pediatryczne*, Czelej sp. z o.o., Lublin 2005.
6. Boardman R., *VCC Child Care*, Fundacja VCC.
7. Cedro A., *Pediatriczna*, PZWL, Warszawa 2010.
8. Cepuch G., Krzeczowska B., Perek M., Twarduś K., *Modele pielęgnowania dziecka przewlekle chorego*, PZWL, Warszawa 2011.
9. Ciechaniewicz W., *Pielęgniarstwo. Ćwiczenia*, PZWL, Warszawa 2014.
10. Czerwionka-Szaflarska M., *Pediatriczna*, Urban and Partner, Wrocław 2007.
11. Demel D., *Minimum logopedyczne nauczyciela przedszkola*, WSiP, Warszawa 1978.
12. Dowshen S.A., Izenberg N., Bass E., *Dziecko. Zdrowie i rozwój*, Świat Książki, Warszawa 2003.
13. Dziubek Z., *Choroby zakaźne i pasożytnicze*, PZWL, Warszawa 2012.
14. Flor I., *Organizowanie pracy małych zespołów*, Ekonomik, Warszawa 2015.
15. Formański J., *Psychologia*, PZWL, Warszawa 1998.
16. Gacka E., *Zaburzenia rozwoju mowy u dzieci z porodów przedwczesnych*, Harmonia, Gdańsk 2014.
17. Gałkowski T., Tarkowski Z., Zaleski T., *Diagnoza i terapia zaburzeń mowy*, WSiP, Warszawa 1993.
18. Gołąb B., *Podstawy anatomii człowieka*, PZWL, Warszawa 2018.
19. Luxner K.L., *Pielęgniarstwo pediatryczne Delmara*, Urban and Partner, Wrocław 2006.
20. Jakubaszko J., *ABC resuscytacji*, Górnicki, Wrocław 2012.
21. Sokołowska-Pituchowa J., *Anatomia człowieka*, PZWL, Warszawa 2015.

22. Kalat J., *Biologiczne podstawy psychologii*, PWN, Warszawa 2017.
23. Klimkowska M., *Zdrowie dziecka od niemowlaka do przedszkolaka*, Edipresse Polska, Warszawa 2013.
24. Kopyść Z., *Zespoły i rzadkie choroby dziecięce*, PZWL, Warszawa 1996.
25. Korczak C., *Higiena*, PZWL, Warszawa 1998.
26. Kosior D., Łazowski T., Pruszczyk P., *Podstawy resuscytacji oddechowo-kръżeniowej*, Termedia, Poznań 2016.
27. Krawczyński M., *Propedeutyka pediatrii*, PZWL, Warszawa 2009.
28. Kulik T., Pacian A., *Zdrowie publiczne*, PZWL, Warszawa 2014.
29. Łaski M., *Pierwsza pomoc dla dzieci i niemowląt*, Sierra Madre, Warszawa 2017.
30. Mikler-Chwastek A., *Wychowanie i wspieranie rozwoju małych dzieci w domu, żłobku i przedszkolu*, Difin, Warszawa 2017.
31. Marks S.D., Smith P.K., Strobel S., *Choroby wieku dziecięcego*, PZWL, Warszawa 2010.
32. *Otwarte drzwi – podręcznik multimedialny do nauki języka migowego*, PZG O/Łódź, Łódź 2003.
33. Pawlaczyk B., *Pielęgniarstwo pediatryczne*, PZWL, Warszawa 2017.
34. Pawlaczyk B., *Zarys pediatrii*, PZWL, Warszawa 2005.
35. Rączkowski B., *BHP w praktyce*, ODDK, Warszawa 2018.
36. Rudkowski Z., *Choroby zakaźne i pasożytnicze u dzieci*, PZWL, Warszawa 2013.
37. Rudolph S., *Psychologia dziecka*, PWN, Warszawa 2014.
38. Rudolph Schaffer H., *Psychologia dziecka*, PWN, Warszawa 2005.
39. Smoczyńska U., Jakóbczak K., Drażek A., *Klucz do muzyki*, WSiP, Warszawa 2018.
40. Stewart J., *Mosty zamiast murów. Podręcznik komunikacji interpersonalnej*, PWN, Warszawa 2015.
41. Strobel S., Marks S., Smith P., Gałkowski T., Tarkowski Z., Zaleski T., *Choroby wieku dziecięcego*, PZWL, Warszawa 1993.
42. Styczek I., *Logopedia*, PZWL, Warszawa 1979.
43. Szajewska H., Albrecht P., *Jak żywić niemowlęta i małe dzieci*, PZWL, Warszawa 2009.
44. Szczepankowski B., Koncewicz D., *Język migowy w terapii*, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Łodzi, Łódź 2012.
45. Szwajkowska E., Galewska-Kustra M., *Wierszyki ćwiczące języki, czyli rymowanki logopedyczne dla dzieci*, Nasza Księgarnia, Warszawa 2014.

46. Świdziński M., Gałkowski T., *Studia nad kompetencją językową i komunikacją niesłyszących*, UW PKA, Warszawa 2003.
47. Warner P., *Opieka nad noworodkiem*, Liber, Warszawa 2004.
48. Zahradniczek K., *Pielęgniarstwo*, PZWL, Warszawa 2004.
49. Zaleski T., *Opóźniony rozwój mowy*, PZWL, Warszawa 1992.
50. Żebrowska M., *Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży*, PWN, Warszawa 1979.

Literatura:

1. Alberti R., *Asertywność*, GWP, Gdańsk 2017.
2. Baker C.J., *Choroby zakaźne u dzieci*, PZWL, Warszawa 2015.
3. Barańska M., *Starter malucha, czyli zabawy przyspieszające rozwój mowy*, Harmonia, Gdańsk 2013.
4. Barańska M., *Kukuryku, brzdęk i buch! Wierszyki z wyrazami dźwiękonaśladowczymi dla maluszków*, Harmonia, Gdańsk 2013.
5. Bednarek A., Bartkowiak-Emeryk M., Wysocki J., *Szczepienia ochronne w profilaktyce chorób zakaźnych u dzieci*, PZWL, Warszawa 2018.
6. Goddard S.B., *Jak ocenić dojrzałość dziecka*, PWN, Warszawa 2018.
7. Bogdanowicz Z., *Zabawy dydaktyczne dla przedszkoli*, WSiP, Warszawa 2005.
8. Bogdańska T., Olszewska G., *Podróże z żabkami po Polsce. Wiersze i ćwiczenia logopedyczne dla dzieci*, Harmonia, Gdańsk 2013.
9. Borkowska M., *Dziecko z niepełnosprawnością ruchową. Jak wspomagać rozwój psychoruchowy*, PZWL, Warszawa 2015.
10. Brough H., Alkurak M., Nataraja R., Surendranathan A., *Pediatrica błyskawicznie*, PZWL, Warszawa 2006.
11. Bryła M., Muszyńska A., *Wędrówka Języczka-Podróżniczka w świat mowy – scenariusze grupowych zajęć logopedycznych dla dzieci dwu- i trzyletnich (z płytą CD)*, Harmonia, Gdańsk 2013.
12. Bryła M., Muszyńska A., *Przygody Języczka-Podróżniczka – ćwiczenia logopedyczne dla dzieci od 1. roku życia*, Impuls, Kraków 2013.
13. Bugajski M., *Język w komunikowaniu*, PWN, Warszawa 2007.
14. Buszkowski I., *Plastyczny świat dla małych i dużych przedszkolaków*, Harmonia, Kraków 2016.
15. Buszkowski I., *Sto całkiem magicznych zabaw plastycznych*, Skrzat, Kraków 2016.
16. Buszkowski I., Michalec K., *Technika taka dla przedszkolaka*, Skrzat, Kraków 2011.
17. Buszkowski I., Michalec K., *Zabawy plastyczne*, Skrzat, Kraków 2012.

18. Cepuch G., Krzeczowska B., Perek M., Twarduś K., *Modele pielęgnowania dziecka przewlekle chorego*, PZWL, Warszawa 2011.
19. Cieślík-Klauza J., *Kto ma uszy do słuchania, czyli jak wychowywać przez sztukę*, „Pomagamy uczyć”, 2/2007.
20. Creixell C., *Plastyka dla dzieci: Pomysłowe, zabawne, kształcące i nietrudne prace plastyczne*, Arkady, Kraków 2011.
21. Cytowska B., Winczura B., *Wczesna interwencja i wspomaganie rozwoju małego dziecka*, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2018.
22. Czerwionka-Szaflarska M., *Pediatrics*, Urban and Partner, Wrocław 2007.
23. Davis M., Fanning P., McKay M., *Sztuka skutecznego porozumiewania się*, PZWL, Warszawa 2013.
24. Dowshen S.A., Izenberg N., Bass E., *Dziecko. Zdrowie i rozwój*, Świat Książki, Warszawa 2003.
25. Friedman J., Saunders N., *Moje dziecko. Opieka nad niemowlęciem*, Delta WZ, Warszawa 2017.
26. Galewska-Kustra M., Sz wajkowska E., *Wierszyki ćwiczące języki, czyli rymowanki logopedyczne dla dzieci*, Nasza Księgarnia, Warszawa 2014.
27. Grondas M., *Rozwijanie umiejętności wychowawczych*, STO, Kraków 2004.
28. Gruszczyk-Kolczyńska E., Zielińska E., *Dwulatki i trzylatki w przedszkolu i w domu. Jak świadomie je wychowywać i uczyć*, Centrum Edukacyjne Bliżej Przedszkola, 2013.
29. Gruszczyk-Kolczyńska E., Zielińska E., *Wspomaganie rozwoju umysłowego czterolatek i pięcioletków*, WSiP, Warszawa 2004.
30. Galewska-Kustra M., *Z muchą na luzie ćwiczymy buzie, czyli zabawy logopedyczne dla dzieci*, Nasza Księgarnia, Warszawa 2015.
31. Grzeszczuk A., *HIV/AIDS*, PZWL, Warszawa 2014.
32. Heczko P., Wójkowska-Mach J., *Zakażenia szpitalne*, PZWL, Warszawa 2009.
33. Hendzel J.K., *Słownik polskiego języka miganego*, OFFER, Olsztyn 1995.
34. Herwig S., *Nagłe zagrożenia zdrowotne u dzieci. Postępowanie ratunkowe*, MedPharm, Wrocław 2010.
35. Heszen I., *Psychologia stresu*, PWN, Warszawa 2018.
36. Heszen I., Sęk H., *Psychologia zdrowia*, PWN, Warszawa 2018.
37. Jabłońska A., *Zabawy plastyczne*, Jedność, Kielce 2011.
38. Jakubaszko J., *Nagłe zagrożenia zdrowotne u dzieci. Postępowanie ratunkowe*, MedPharm, Warszawa 2010.
39. Janeczek S., *Encyklopedia pierwszej pomocy*, Bellona, Warszawa 2010.
40. Krawczyński M., *Propedeutyka pediatrii*, PZWL, Warszawa 2009.

41. Kulik T.B., Latański M., *Zdrowie publiczne*, Czelej, Lublin 2012.
42. Łobocki M., *Teoria wychowania w zarysie*, Impuls, Kraków 2018.
43. Machnik-Hacukiewicz A., *Hipcio Henio w świecie głosek. Ćwiczenia oddechowe, fonacyjne i artykulacyjne*, Harmonia, Gdańsk 2013.
44. Machoś M., *Od zabawy do mówienia*, Medycyna Praktyczna, Kraków 2012.
45. Mikołajczak A., *Pierwsza pomoc – ilustrowany poradnik*, Publicat, Poznań 2016.
46. Moryś J., *Anatomia Nettera do kolorowania*, Urban and Partner, Wrocław 2014.
47. Muh A., *Wielka księga papierowych cudów*, RM, Warszawa 2006.
48. Nitsch C., Huther G., *Wspieranie rozwoju dziecka*, Olesiejuk, Ożarów Mazowiecki 2013.
49. Kwiecień M., *Owocna edukacja. Zrób to sam. Młodsze Przedszkolaki. Pakiet*, MAC, Kielce 2016.
50. Panufnik K., *Pierwsza pomoc. Obowiązkowe instrukcje postępowania podczas wypadków i w sytuacjach kryzysowych*, Forum, Poznań 2008.
51. Pawlaczyk B., *Zarys pediatrii*, PZWL, Warszawa 2005.
52. Perleth C., *Jak odkrywać i rozwijać uzdolnienia u dzieci*, PZWL, Warszawa 2005.
53. Drozdowska A., Kłosowska A., Kobylacka-Sikora K., Mach A., Moritz A., Nowak A., *Program nauczania komunikacji – zasoby ORE – zasobyip2.ore.edu.pl*.
54. Rokicka-Milewska R., *ABC chorób wieku dziecięcego*, PZWL, Warszawa 2014.
55. Rokicka-Milewska R., *Nasze dziecko. Rozwój, pielęgnowanie i wychowanie*, PZWL, Warszawa 2016.
56. Rutkowska-Błachowiak I., *Gimnastyka buzi na wesoło. Ćwiczenia narządów artykulacyjnych dla dzieci*, Bonami, Warszawa 2012.
57. Sallas J., *Origami, Świat Książki*, Warszawa 2004.
58. Sąsiadek K., *Zabawy paluszkowe*, Media Rodzina, Poznań 2005.
59. Silberg J., *Zabawy z niemowlakami na każdy dzień. 365 gier i zabaw dla dzieci w wieku 0–12 miesięcy*, LIBER, Warszawa 2009.
60. Somerlik M., *Język angielski dla opiekunek oraz przedszkolank*, Eprofess, Warszawa 2009.
61. Spock B., *Dziecko: pielęgnacja i wychowanie*, Rebis, Warszawa 2017.
62. Szajewska H., Albrecht P., *Jak żywić niemowlęta i małe dzieci*, PZWL, Warszawa 2009.
63. Szczepankowski B., *Język migowy*, CEM, Warszawa 1996.
64. Szczepankowski B., *Niesłyszący, głusi, głuchoniemi: wyrównywanie szans*, WSiP, Warszawa 1999.

65. Temko F., *Kirigami*, RM, Warszawa 2004.
66. Tomasiak I., Szłapa K., Wrzesiński S., *Przepis na szczęśliwe dziecko. 100 i więcej zabaw rozwijających mowę, motorykę oraz funkcje poznawcze i społeczne dzieci*, Harmonia, Gdańsk 2013.
67. Trawińska H., *Moje dziecko w żłobku: szansa czy konieczność?* Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2006.
68. Trawińska H., *Zabawy rozwijające dla małych dzieci*, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2006.
69. Wasilewicz G., *Zabawy słowno-ruchowe z niemowlakami*, Harmonia, Gdańsk 2015.
70. Waterston A.J.R., *Opieka nad dzieckiem*, Muza, Warszawa 2010.
71. Warner P., *Opieka nad noworodkiem*, Liber, Warszawa 2004.
72. Woynarowska B., *Profilaktyka w pediatrii*, PZWL, Warszawa 2014.
73. Zawitkowski P., *Mamo, tato, co Ty na to 1? O opiece, pielęgnacji i rozwoju waszego maleństwa*, Zawitkowski i S-ka, Warszawa 2017.

Czasopisma branżowe:

- „Bezpieczeństwo pracy”.
- „Charaktery”.
- „Dziecko”.
- „Hobby”.
- „Logopeda”.
- „Mały artysta”.
- „Mamo, to ja”.
- „Moje maluchy”.
- „Naucz mnie mamo”.
- „Nauczycielka przedszkola”.
- „Newsweek Psychologia”
- „Praca i zdrowie”.

- „Praca-Zdrowie-Bezpieczeństwo”.
- „Problemy higieny i epidemiologii”.
- „Przedszkolak”.
- „Psychologia dziś”.
- „Psychologia w szkole”.
- „Sens”.
- „Twoje dziecko”.
- „Twój maluszek”.
- „Wena”.
- „Wychowanie w przedszkolu”.
- „Wychowanie muzyczne”.

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Materiały i środki dydaktyczne:

- sprzęt audiowizualny, taki jak: telewizor, odtwarzacz DVD, rzutnik pisma, ekran biały, komputer z pakietem programów biurowych, skaner, projektor multimedialny.
- zasoby internetowe, materiały multimedialne (prezentacje), filmy edukacyjne (filmy na CD, DVD), nagrania audio, audiobooki, pliki mp3, mp4, scenariusze zajęć, arkusze ćwiczeń, instrukcje do przeprowadzania ćwiczeń, czasopisma i publikacje branżowe, przepisy prawa właściwe dla danego stanowiska, zestaw aktów prawnych i regulaminów dotyczących działalności społecznej, bibliotekę tematyczną wyposażoną w literaturę przedmiotową, czasopisma, albumy, filmy dydaktyczne dotyczące wychowania dziecka, psychologii, pedagogiki, defektologii
- zabawki, pomoce dydaktyczne do stymulacji wszechstronnego rozwoju niemowlęcia oraz dziecka w drugim, trzecim i czwartym roku życia, kąciki tematyczne,
- stół i krzeselka dostosowane do małego dziecka, miniwieża z CD i wejściem USB, płyty CD z piosenkami i bajkami dla dzieci, flanelograf z elementami graficznymi, plansze i tablice dotyczące fonetyki, sprzęt i pomoce do przedstawień, teatrzyków dla dzieci.

Dodatkowo do dyspozycji wskazane są tematyczne e-booki, animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne umożliwiające realizowanie treści teoretycznych w formie zdalnej.

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Kurs umiejętności zawodowych kończy się zaliczeniem w formie walidacji osiągnięć uczestnika kursu. Proponuje się, aby osiągnięcia słuchaczy oceniać w zakresie zaplanowanych, uszczegółowionych celów kształcenia na podstawie:

- uzyskanych w trakcie kursu ocen z przedmiotu
- obserwacji wykonanych ćwiczeń,
- testu pisemnego,
- wykonywanych projektów,
- wykonywanych ćwiczeń,
- aktywności słuchacza podczas wykonywania zadań w grupie,
- jakości wykonania zadań przez słuchacza,
- pracy domowej.

Z uwagi na specyfikę zawodu część osiągnięć uczestników jest oceniana w trakcie wycieczek szkoleniowych i zajęć terenowych.

Osiągnięcia uczestników proponuje się sprawdzać różnorodnymi metodami: testy jednopoziomowe, sprawdzające zarówno wiedzę teoretyczną, jak i umiejętności praktyczne; testy pisemne zamknięte (na dobieranie, typu prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru); testy otwarte (z luką); testy ustne.

Prowadzący decyduje o zaliczeniu testów sprawdzających. Test uznany jest za zaliczony, gdy uzyskano minimum poprawności:

- 50% - przy treściach teoretycznych
- 75% - przy treściach praktycznych

Ponadto do oceny osiągnięć edukacyjnych słuchaczy proponuje się stosowanie testów pisemnych, testy praktyczne, wykonanie projektów, próby pracy, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac.

Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać na podstawie obserwacji czynności wykonywanych przez słuchacza w trakcie realizacji ćwiczeń. Podczas obserwacji należy zwrócić uwagę na:

- zaplanowanie wykonania zadania,
- wyszukiwanie i przetwarzanie rzetelnych informacji pozyskanych z różnych źródeł,
- poprawność merytoryczną wykonanych ćwiczeń praktycznych,
- umiejętność pracy w zespole.

Uczestnik kursu umiejętności zawodowych, który otrzymał zaliczenie otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem.

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 8. Weryfikacja programu nauczania KUZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (T/N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

Tabela 9. Weryfikacja programu KUZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem		
przestrzega zasad bezpieczeństwa w pracy z małym dzieckiem (ek)	wymienia zasady pracy z małym dzieckiem	Zasady bezpieczeństwa w pracy z małym dzieckiem
	stosuje algorytmy bezpieczeństwa podczas wykonywania czynności opiekuńczo-pielęgnacyjnych u dziecka	Zasady bezpieczeństwa w pracy z małym dzieckiem
	planuje zabawy i zajęcia ruchowe zgodnie z zasadami bezpieczeństwa	Zasady bezpieczeństwa w pracy z małym dzieckiem
przedstawia ogólną budowę i funkcje organizmu dziecka (ew)	objaśnia istotne pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii dziecka	Budowa i funkcje organizmu dziecka
	omawia podstawowe procesy życiowe organizmu dziecka	Budowa i funkcje organizmu dziecka
	wskazuje położenie poszczególnych układów i narządów dziecka	Budowa i funkcje organizmu dziecka
	porównuje różnice w budowie i funkcjach organizmu zależnie od typu konstytucjonalnego, wieku i płci	Budowa i funkcje organizmu dziecka
przedstawia rozwój dziecka w różnych okresach życia (ek)	opisuje rozwój dziecka w różnych okresach życia	Rozwój dziecka w różnych okresach życia
	rozpoznaje objawy zaburzeń rozwojowych u dziecka	Rozwój dziecka w różnych okresach życia
	określa wpływ procesów emocjonalno- motywacyjnych na prawidłowe funkcjonowanie dziecka	Rozwój dziecka w różnych okresach życia
	omawia stany nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka	Stany nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka (ek)	przeprowadza resuscytację krążeniowo-oddechową dziecka	Stany nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka
	rozpoznaje rodzaje wstrząsów, krwotoki i zachłyśnięcie u dzieci	Stany nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka
	wskazuje sposoby reagowania w wypadku zatrucia, omdlenia, obecności ciał obcych, oparzenia, ukąszenia, urazów i upadków	Stany nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka
	wymienia zawartość apteczki pierwszej pomocy	Stany nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka
	korzysta z apteczki pierwszej pomocy	Stany nagłego zagrożenia zdrowotnego dziecka
przestrzega zasad postępowania z materiałem biologicznie skażonym (ek)	rozdziela sposoby postępowania w razie bezpośredniego kontaktu z materiałem biologicznie skażonym	Zasady postępowania z materiałem biologicznie skażonym
	określa sposoby zapobiegania zakażeniom	Zasady postępowania z materiałem biologicznie skażonym
	stosuje procedury postępowania w przypadku narażenia na kontakt z materiałem zakaźnym	Zasady postępowania z materiałem biologicznie skażonym
przestrzega zasady aseptyki i antyseptyki (ek)	opisuje zasady aseptyki i antyseptyki	Zasady aseptyki i antyseptyki
	wymienia zasady profilaktyki zakażeń HIV (human immunodeficiency virus), HCV (Hepatitis C Virus)	Zasady aseptyki i antyseptyki
przedstawia modele i funkcje rodziny (ew)	omawia funkcje rodziny	Modele i funkcje rodziny
	opisuje modele rodziny	Modele i funkcje rodziny
	omawia wpływ rodziny na prawidłowe funkcjonowanie dziecka	Modele i funkcje rodziny
identyfikuje problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny (ew)	opisuje problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny	Problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny
	rozpoznaje problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny	Problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny
	planuje sposoby rozwiązywania problemów wychowawczych i psychospołecznych dziecka i jego rodziny	Problemy wychowawcze i psychospołeczne dziecka i jego rodziny
posługuje się językiem migowym w kontakcie z dzieckiem niesłyszącym (ek)	klasyfikuje metody i środki komunikacji między osobami niesłyszącymi oraz osobami niesłyszących z osobami słyszącymi	Metody i środki komunikacji między osobami niesłyszącymi oraz osobami niesłyszących z osobami słyszącymi
	odczytuje komunikaty w oparciu o polski alfabet palcowy i znaki liczb	Przekazywanie komunikatów w oparciu o polski alfabet palcowy i znaki liczb
	przekazuje komunikaty w oparciu o polski alfabet palcowy i znaki liczb	Przekazywanie komunikatów w oparciu o polski alfabet palcowy i znaki liczb

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
	odczytuje komunikaty w oparciu o znaki pojęciowe języka migowego	Posługiwanie się językiem migowym w kontakcie z dzieckiem niesłyszącym
	przekazuje komunikaty w oparciu o znaki pojęciowe języka migowego	Posługiwanie się językiem migowym w kontakcie z dzieckiem niesłyszącym
	formułuje wskazówki dla dziecka i rodziny do posługiwania się językiem migowym	Posługiwanie się językiem migowym w kontakcie z dzieckiem niesłyszącym Przekazywanie komunikatów w oparciu o polski alfabet palcowy i znaki liczb
rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych (ew)	wymienia cele normalizacji krajowej	Normy i procedury oceny zgodności
	wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy	Normy i procedury oceny zgodności
	rozdziela oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej	Normy i procedury oceny zgodności
	korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności	Normy i procedury oceny zgodności